

Krimi és politika, kriminalisztika és szociológia szokatlan párosítás, de a világesemények ma egyre sűrűbben kapcsolják össze ezeket a látszólag egymástól távol álló gyakorlati és elméleti kategóriákat.

A második Kennedy-gyilkosság nemcsak az észak-amerikai közál-
lapotok, az eldurvult faji ellentétek erőszakosságok és a bűnözés re-
kordja miatt vált egy politikai és erkölcsi válság újabb jelképévé, ha-
nem új adatokat szolgáltat egy szinte számítógéppnyi pontosságú provo-
káció-sorozat hátmögöttiségére vonatkozólag is. Gondoljuk csak el, hogy
az esedékes elnökválasztás előtt kiknek kit kellene oltávolítaniok a mai
társadalmi visszasságok és erőszakpolitika fenntartása végett s hogy az
így fölállított egyszerű képlet mennyire összezavarodik, amint az előre-
gyártott tényekkel s az általuk tervszerűen kiváltott tömeghatásokkal
hasonlítjuk össze.

Robert Kennedy, mint ismeretes, programjában nemcsak a belpoli-
tika terén került szembe a néger-ellenes fehér szegregáció nyílt és tit-
kos híveivel, hanem a nemzetközi politikában is éles ellentétbe jutott az
imperialista agressziókat sürgető „héják“-kal, amikor a vietnami háború
eszkálációja helyett békésebb, megegyezésem vonalvezetésre kötelezte el
magát. Ezért kellett láb alól eltenni, akárcsak közel öt évvel ezelőtt báty-
ját, az USA elnökét. Nyilvánvaló, hogy a gyilkosság értelmi szerzői, mint
már a dallasi merénylet után, megint csak a hódító politika, a háborús
agresszorok, a rasszista és sovén elemek között keresendők. Igen ám,
de a politikai gyilkosság éppen abban különbözik egy személyi indí-
tékokra visszavezethető, közönséges gyilkosságtól, hogy eleve bele van
kalkulálva a közönség reagálása is, akár úgy, hogy helyeselje, akár úgy,
hogy elítélje a merényletet... A rendkívül népszerű Kennedy szenátor
lelövését még saját táborukban sem teheték volna megokolttá a me-
rénylet előkészítői, ezért kellett a gyilkos személyét úgy kiválogatni, hogy
a közfelháborodást a jobboldali erők javára vezesse le, s pontosan ama
erőkkel állítsa szembe, melyeket a maga pályáján az áldozat képviselt.

Ugyanez volt a gyilkossági „modell“ Dallasban is, hiszen még nem
felejtettük el, hogy Oswaldot, az állítólagos gyilkost, az első beállítás
„vörös ügynök“-nek igyekezett feltüntetni, s csak, mikor kiderült, hogy
valójában egy Kuba-ellenes szervezet ellenforradalmárai körébe tarto-
zott, zsugorodott oda a vád, hogy „egyedüli gyilkos“, aki érthetetlen el-
mezavarában ölte meg John F. Kennedyt. A gyilkosság mindenesetre si-
került, a provokáció nem, sőt, Oswald lelövése, majd gyilkosának, Ruby-
nak rejtélyes halála és egy egész sor tanú eltüntetése, a hivatalos állás-
pontot kifejező Warren-jelentés cáfoló ellenirodalma, a Manchester-
könyv és a vele szembehelyezkedő szerzők bizonyítékai, legutóbb a Gar-

rison-féle, máig sem befejezett New Orleans-i vizsgálatok fölkellették a gyanút a nem-baloldali közönségben is, hogy az elnök-ellenes politikai összeesküvők szoros kapcsolatban voltak a titkosszolgálat, a hírhedt CIA embereivel.

A Los Angeles-i merénylet provokációja már óvatosabban volt előkészítve. A helyszínen elfogott gyilkos, Sirhan Bishara Sirhan, jordániai arab, s bár azt az első pillanatban feldobott állítást, hogy kapcsolatban állt volna a kommunistákkal, az USA kommunista pártjának szóvivője azonnal megcáfolta, a látszat mégis az maradt, hogy Robert Kennedyt egy fanatikus arab azért ölte meg, mert az elnökjelölt nem határolta el magát az Egyesült Államok monopolkapitalistáinak militarista hódító köröket támogató arab-ellenes politikájától... Felháborodott elemek (vagy ügynők) máris rendeztek arabellenes tüntetéseket, válaszul a Kennedy-gyilkosságra, valahol megöltek egy jordániai származású kereskedőt, s lesz dolga a valóságot kereső sajtónak, amíg sikerül a gyanút a felbérelt istállófiú mögött álló értelmi tettesekre visszafordítani, azokra az igazi bűnösökre, akik Kennedy elnökjelöltségében minden rasszista és neokolonialista — tehát nemcsak néger-ellenes és Vietnám-ellenes, hanem egyben az arab felszabadító mozgalmakat gáncsoló — tervük akadályát látták.

A provokáció nyilvánvalóan azzal számolt, hogy a nyugati erkölcsi világban, ahol a kulturális életet áthatja a krimi-giccs, ezúttal könnyebb dolguk lesz, mint a dallas-i merénylet visszafelé elsült rágalomkísérlete és kódosítései esetében. Ez a rafinált számítás átmenetileg arathat is sikert. A primitív igazságkeresőnek elég a beállítás. A bonyolultabb igazságra magától nem ébred rá. A gonoszság számító-gépei azonban kifelejtik az ellentmondásokra rámutató, hamis gondolatfűzéseket visszaforgató és az igazi ok-okozati összefüggéseket szociológiai és politológiai alapon felfedő intellektualitást, ezt a szellemi világtényezőt, mely a haladás, a béke, a szocializmus legfőbb szövetségese. A java értelmiségre gondolunk, mely jobb-oldali és balos anarchista törekvésekkel, dogmatikus merevségekkel és hatalmi önkényeskedésekkel szemben a tiszta és oszthatatlan hunánomot képviseli.

A két Kennedy-gyilkosság és köztük Martin Luther King néger polgárjogi vezető megöletése nem múlt napi szenzáció, mely kívül fekszik a társadalomtudományokon, hanem itt és most éppen úgy tisztázandó kérdés számunkra, mint a fegyverkezési hajszja, a tudós-szipkázás vagy bármely háborús agresszió. Mindhárom tragikus „eset” tartalmazza ugyanis mindazt az elemet, mely kicsinyben az egészre üt, epizódszerűségében is a nagy mozgástörvények feszültségeit, a világ tényleges konfliktusait hordozza. Teljes felderítésükben a kriminalisztika is beállítandó a társadalomtudományos alapon vállalt politológia szolgálatába, és az emberellenesség ellen vívott minden haladó törekvés korszerű eszközévé idomult.

KORUNK

